

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมในปัจจุบัน มนุษย์มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้ทันเหตุการณ์ และสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และใช้ติดต่อสื่อสาร การติดต่อสื่อสารประกอบด้วยผู้ที่ทำหน้าที่ส่งสารและรับสาร ผู้ที่ทำหน้าที่ส่งสารจะต้องมีความสามารถในการใช้ทักษะการพูด และทักษะการเขียน ส่วนผู้ที่ทำหน้าที่รับสารจะต้องมีความสามารถในการใช้ทักษะการฟัง และทักษะการอ่าน ดังนั้นการติดต่อสื่อสารจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อ ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสามารถในการใช้ทักษะต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียนให้สอดคล้องสัมพันธ์กันและได้ฝึกฝนการใช้ทักษะเหล่านี้อย่างสม่ำเสมอ

การเขียนเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตประจำวันเพราะการเขียนเป็นเครื่องมือที่ใช้บันทึก หรือถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ให้ผู้อ่านรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร ตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน โดยถ่ายทอดเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้ เอล สคริบบเนอร์ และเอ็ม โคล (S. Scribner and M. Cole, 198 : 448) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ว่า การเขียนมีความสำคัญในชีวิตประจำวันมาก เพราะการเขียนเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด อารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ และเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการถ่ายทอดวัฒนธรรม เพื่อให้สังคมดำรงอยู่ได้ การเขียนจึงเป็นทักษะที่มีความสำคัญในยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร และในฐานะที่เป็นเครื่องมือถ่ายทอดเรื่องราว เพื่อจรรโลงใจให้ความรู้ทั้งด้านวิชาการ และความบันเทิง

การเขียนเป็นวิธีการสื่อสารที่ต้องอาศัยความรู้พื้นฐานจากการฟัง การพูด และการอ่าน เพื่อรวบรวมข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ แล้วเรียบเรียงความคิดออกมาเป็นงานเขียน ดังนั้นการเขียนจึงมีความยุ่งยากและซับซ้อนที่สุด เนื่องจากผ่านกระบวนการหลายขั้นตอนตั้งแต่รวบรวมข้อมูล แล้วนำมาเรียบเรียงเรื่องราว ถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร ดังนี้

สนิท ตั้งทวี (2528 : 15) ได้กล่าวไว้ว่า "การเขียนเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากกว่าทักษะอื่น ๆ เพราะการเขียนเป็นการสื่อสารที่มีขั้นตอนหลายอย่าง ผู้ศึกษาต้องเอาใจใส่ฝึกฝนให้มาก เพื่อให้เกิดความชำนาญและสัมฤทธิ์ผลในการสื่อสาร" ทศนะดังกล่าว สอดคล้องกับ

สุจิต เทียรชอบ (2539: 92) ที่กล่าวว่า “ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่สลับซับซ้อนและยุ่งยากมากที่สุด เพราะในการสื่อสารด้วยการเขียนนั้น ผู้เขียนต้องใช้ความสามารถของตนเอง สื่อความหมายโดยปราศจากความช่วยเหลือจากคนอื่น เช่น คู่สนทนา เป็นต้น เพราะก่อนที่จะลงมือเขียน ผู้เขียนจะต้องมีความรู้ ความคิด และสะสมประสบการณ์ต่างๆ เอาไว้มาก ความรอบรู้เหล่านี้อาจได้มาจากแหล่งต่างๆ เช่น การอ่าน การแสวงหากับผู้รู้ การศึกษาค้นคว้า การท่องเที่ยว”

เนื่องจากทักษะการเขียนเป็นทักษะที่มีความสำคัญ และมีความซับซ้อนยุ่งยากกว่าทักษะอื่นๆ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และให้นักเรียนฝึกฝนการเขียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้พัฒนาทักษะการเขียนให้เกิดความชำนาญ ดังนั้นการเขียนจึงได้รับการบรรจุอยู่ในหลักสูตรวิชาภาษาไทย ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) และหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) โดยกำหนดเนื้อหา สำหรับพัฒนาทักษะการเขียนไว้ในคำอธิบายรายวิชาดังต่อไปนี้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ท 101 ท 102

เขียนคัดลอกข้อความ เขียนตามคำบอก จดบันทึก ความเรียง ย่อความ ขยายความ เขียนจดหมาย กรอกแบบฟอร์ม แต่งคำประพันธ์ เขียนได้ถูกต้องชัดเจนตามจุดประสงค์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ท 203 ท 204

เขียนแสดงเหตุผล แสดงความคิดเห็น เขียนย่อความ เรียงความ จดหมาย ประกาศ แต่งคำประพันธ์ เขียนได้ถูกต้องตามจุดประสงค์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ท 305 ท 306

เขียนรายงาน เขียนเล่าเรื่อง เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายกิจธุระ จดหมายเปิดผนึกผ่านสื่อมวลชน เขียนโทรเลข ประกาศ คำเชิญชวน เขียนได้ชัดเจน ถูกต้องเหมาะสมตามจุดประสงค์ เขียนเชิงสร้างสรรค์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ท 401 ท 402

เขียนจดหมาย เขียนย่อความ เขียนรายงาน เขียนสรุปความคิดเห็น เขียนแสดงความรู้สึก เขียนแสดงความคิดเห็น เขียนเรียงความ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ท 503 ท 504

เขียนจดหมาย เขียนย่อความ เขียนรายงาน เขียนบันทึกเหตุการณ์ เขียนรายงานการวิเคราะห์ เขียนแสดงความรู้สึก

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ท 605 ท 606

เขียนจดหมาย เขียนรายงาน เขียนบทความ เขียนบรรยาย เขียนพรรณนา เขียน
ทุกชนิดเพื่อส่งเสริมการลำดับความคิด

ถึงแม้ว่าในหลักสูตรได้กำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนทักษะการเขียนทุกระดับ
ชั้น แต่ยังคงพบว่านักเรียนมีข้อบกพร่องและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง ดังที่
สุวิภา โชติช่วง (2538) ได้ศึกษาเรื่องความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น ผลปรากฏว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยต่ำกว่าเกณฑ์
ร้อยละ 75 งานวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
ปี 2540 ของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ ที่ได้ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2540 ของโรงเรียนทุกสังกัด
ทั่วประเทศ ซึ่งมีจำนวนนักเรียน 100,584 คน พบว่าความสามารถในการเขียนอยู่ในระดับพอใช้
ซึ่งควรพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถมากขึ้น

นอกจากนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้ประเมินคุณภาพ
การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2536 2538 และ 2540 ใน
รายวิชาภาษาไทยพบว่าคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยลดลงตามลำดับคือ 59.07, 48.27 และ
43.34 โดยมีข้อสังเกตว่าคะแนนเฉลี่ยในปีการศึกษา 2538 และ 2540 ต่ำกว่าร้อยละ 50 ซึ่ง
อยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง และจากงานวิจัยของ วรพรรณ วสุกุล (2533) ที่ศึกษาความสามารถ
ในการใช้ภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของ
นักเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และนักเรียนมีความสามารถในการใช้ทักษะการเขียนต่ำกว่าทักษะ
อื่น ๆ แสดงให้เห็นว่านักเรียนจะต้องปรับปรุงแก้ไข ทักษะการเขียนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นใน
การปรับปรุงแก้ไขนักเรียนให้มีความสามารถด้านการเขียนดีขึ้นจะต้องศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น
ดังที่นักการศึกษาได้ศึกษาสภาพปัญหา และข้อบกพร่องในการใช้ทักษะการเขียนของนักเรียน
นักศึกษา พบข้อผิดพลาดในการเขียนหลายประการดังนี้

ณงฤทธิ์ ศักดาณรงค์ (2537: 32) กล่าวถึงข้อผิดพลาดและปัญหาในการเขียนของ
นักเรียน สรุปได้ว่านักเรียนมีข้อผิดพลาดในเรื่องการสะกดคำ รันด์ การเขียนเว้นวรรคตอน และ
ย่อหน้าไม่ถูกต้อง เขียนไม่เป็นระเบียบ

ธัญญา ชิวพันธ์ (2538 : 75) พบข้อผิดพลาดในงานเขียนของนักเรียนสรุปเป็นประเด็น
ได้ดังนี้

1. มีข้อผิดพลาดเรื่องการสะกดการันต์ เนื่องจากใช้แนวเทียบผิด ใช้วรรณยุกต์ผิดและวางรูปวรรณยุกต์ผิดที่ เขียนตัวอักษรผิดรูปแบบ เขียนคำที่ใช้ ร ล สลับกัน
2. มีข้อบกพร่องในการเขียนประโยคไม่ถูกต้อง ได้แก่ ใช้ภาษาพูดหรือภาษาเขียนตามเสียงพูด ใช้สำนวนและรูปประโยคต่างประเทศ ใช้สรรพนามในประโยคไม่คงที่ ใช้คำผิดความหมาย และเขียนประโยคไม่สร้างสรรค์
3. มีข้อบกพร่องในการเว้นวรรคตอน
4. มีข้อบกพร่องด้านลายมือ ทำให้อ่านยาก สื่อสารไม่ชัดเจน
5. ไม่สามารถเขียนย่อความ เขียนจดหมาย เขียนเรียงความได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์

ดวงใจ ไทยอุบุญ (2539: 75) สรุปปัญหาและข้อบกพร่องในการเขียนของนักศึกษาจากประสบการณ์การสอนพบว่า นักศึกษาใช้ภาษาบกพร่องในด้านการเขียนพยางค์ คือ เขียนพยางค์ไม่มีหัว ดัดแปลงรูปแบบพยางค์ทำให้อ่านยาก และใช้ภาษาไม่เหมาะสม ได้แก่ ใช้คำผิดความหมาย ใช้คำฟุ่มเฟือย การเรียงประโยคไม่ถูกต้อง

เอกฉัท จารุเมธีชน (2539 : 24) กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับทักษะการเขียนมีดังต่อไปนี้

1. เขียนผิด เนื่องจากขาดความระมัดระวัง เช่น สะกดผิด เขียนตกหล่น
2. เขียนผิด เพราะขาดความรู้ในการเขียน เช่น ใช้ตัวสะกดการันต์ผิดเขียนศัพท์ยาก
3. เขียนวรรคตอนบกพร่อง ทำให้อ่านความไม่สื่อความหมาย
4. ใช้ภาษาผิดระดับ และผิดกาลเทศะ
5. เขียนแสดงความคิดเห็นของตนไม่กระจ่าง
6. เขียนข้อความเชิงบรรยายได้แต่มีข้อบกพร่องในการลำดับความ
7. เขียนข้อความเชิงอธิบายมีข้อบกพร่องในการเลือกใช้ถ้อยคำ
8. เขียนสรุปความหรือย่อความไม่เป็น เพราะจับใจความสำคัญไม่ได้
9. เขียนขยายความไม่เป็น วางบทขยายผิดที่ทำให้การสื่อความหมายไม่ชัดเจน
10. ขาดทักษะในการเขียนเรียงความ เพราะฝึกฝนน้อย และผลงานไม่ได้รับการตรวจแก้ไขเพื่อปรับปรุงเท่าที่ควร
11. ขาดทักษะการเขียนตอบคำถามในการทำข้อสอบ เช่น ตอบไม่ตรงประเด็น

12. ขาดทักษะในการเขียนรายงานการค้นคว้า
13. ขาดทักษะในการแสดงข้อคิดเห็นเชิงวิจารณ์เกี่ยวกับหนังสือที่อ่าน
14. ไม่สนใจที่จะพัฒนาทักษะการเขียนของตนให้ดีขึ้น เพราะขาดแรงจูงใจและการฝึกฝน

ทศศิริ ศรีแก้ว (2527) ได้ศึกษาข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษารชั้นปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีข้อผิดพลาดในการเขียน เกี่ยวกับการเลือกใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันผิด ใช้คำผิดหน้าที่ ใช้คำผิดความหมาย ใช้คำฟุ่มเฟือย ใช้ภาษาพูดในภาษาเขียน ใช้สำนวนต่างประเทศ เรียบเรียงประโยคไม่ถูกต้อง เขียนสะกดการันต์ผิด เว้นวรรคตอนไม่ถูกต้อง

จากที่กล่าวมาข้างต้นพบว่าปัญหาและข้อบกพร่องในการเขียน เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลานานและปรากฏอยู่ในทุกระดับชั้นถึงแม้ว่าผู้เรียนจะเรียนอยู่ในระดับอุดมศึกษา แต่ก็ยังพบว่ามีข้อผิดพลาดด้านการเขียน เช่นเดียวกับข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา ข้อผิดพลาด และข้อบกพร่องที่กล่าวมาควรแก้ไขปรับปรุง เพราะข้อบกพร่องและปัญหาที่พบเป็นปัญหาที่ต่อเนื่องกันมาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษาปัญหาและข้อบกพร่องดังกล่าวมีสาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ดังที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

จูไรรัตน์ หมั่นพงษ์สถาพร (2538: 7) ได้วิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการเรียนการสอนทักษะการเขียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนขาดทักษะในการเขียนเนื่องด้วยสาเหตุที่เกิดขึ้นจากครู นักเรียน หลักสูตรและการสอน ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากครู ได้แก่ ครูมุ่งสอนให้นักเรียนสอบได้ โดยไม่ได้มุ่งเน้นให้นักเรียนใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ครูสอนโดยใช้วิธีให้นักเรียนจดจำเนื้อหา ครูขาดทักษะในการสอนและขาดทักษะในการใช้ภาษา ครูเคร่งครัด เจ้าระเบียบเกินไป ครูมีชั่วโมงสอนไม่เพียงพอ ครูไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูประเมินผลการเขียนไม่สม่ำเสมอ และไม่ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ปัญหาที่พบเนื่องจากนักเรียนคือ นักเรียนมีเวลาฝึกเขียนน้อยมีโอกาสเขียนเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น นักเรียนรู้สึกว่าการเขียนเป็นเรื่องยากทำให้เบื่อหน่าย ท้อแท้ไม่ชอบเรียน นักเรียนขาดกำลังใจที่จะแก้ไขข้อบกพร่อง ปัญหาที่พบเนื่องจากหลักสูตรและการสอน คือ ชั่วโมงสอนไม่เพียงพอกับการฝึกทักษะการเขียน ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษารของสายใจ อินทรมพรรณี และวลัย อรุณี (2527) ที่ศึกษาปัญหาการเรียนการสอน การเขียนความเรียงของนักเรียนระดับ

มัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้นักเรียนเขียนความเรียงบกพร่อง คือ ปัญหาที่เกิดจากตัวครู นักเรียนและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ครูมีความรู้และทักษะในการสอนเขียนไม่เพียงพอ นักเรียนขาดแรงจูงใจ มีทัศนคติไม่ดีต่อวิชาภาษาไทยทำให้ขาดกำลังใจและขาดความสนใจ ระดับสติปัญญาของนักเรียนที่ไม่สามารถเขียนความเรียงได้ และจำนวนนักเรียนมีมากขึ้นไป

สุจริต เพียรชอบ (2531: 8) กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้นักเรียนมีข้อบกพร่องในการเขียนความเรียง คือ นักเรียนมีโอกาสฝึกฝนน้อย และนักเรียนมีจำนวนมากทำให้นักเรียนทำงานน้อยลง นักเรียนขาดความเชื่อมั่นในการเขียน ไม่มีอิสระในการเลือกทำกิจกรรม ครูไม่มีเวลาตรวจงานเขียน ทัศนะดังกล่าวสอดคล้องกับ อัจฉรา ชิวพันธ์ (2538: 75) ที่สรุปปัญหาการเรียนการสอนทักษะการเขียนที่เกิดขึ้นว่าเนื่องมาจากครูขาดทักษะการสอนนักเรียนไม่ได้ฝึกทักษะการเขียนเท่าที่ควร และครูละเลยการตรวจงานเขียน

สุมาลิน วงษ์มณี (2540: 96) สรุปสาเหตุที่ทำให้นักเรียนเขียนความเรียงและบทความบกพร่อง คือ ครูใช้วิธีการประเมินผลการเขียนไม่เหมาะสม โดยใช้วิธีการให้นักเรียนทำข้อสอบแบบปรนัย จึงทำให้นักเรียนไม่มีโอกาสใช้ทักษะการเขียนในการทดสอบ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าปัญหาและข้อบกพร่องในการเขียนของนักเรียนเกิดจากสาเหตุที่มาจากครู ผู้เรียน หลักสูตรและการสอน และสภาพแวดล้อม ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อความสามารถทางการเขียนของนักเรียน จากข้อบกพร่องและปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาในการเรียนการสอนทักษะการเขียนดังกล่าว จำเป็นต้องหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้หมดสิ้นไป สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรรย์ (2539: 165) ได้เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น คือ ครูจะต้องสร้างแรงจูงใจและเสริมกำลังใจให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนรู้ โดยใช้วิธีที่หลากหลายและจะต้องทำสม่ำเสมอ รวมทั้งคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน และต้องใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย รวมทั้งให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ มีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมโดยตรงและมีส่วนร่วมในการวัดผลตลอดจนสร้างเกณฑ์ในการประเมินผล

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2538: 78) ได้เสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ทักษะการเขียนคือ ครูจะต้องจัดกิจกรรมที่จูงใจทำให้ผู้เรียนสนใจและสนุกสนาน รวมทั้งให้ผู้เรียนมี

โอกาสฝึกฝนทักษะการเขียนอย่างสม่ำเสมอและได้แก้ไขข้อบกพร่องงานเขียนของตนเอง ครูจะต้องวิเคราะห์ประเด็นปัญหาให้ได้ว่า ปัญหาของผู้เรียนคืออะไร แล้วแก้ไขปัญหานั้นให้ตรงประเด็น

จากข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการเขียน แสดงว่าแนวทางที่จะทำให้นักเรียนมีทักษะการเขียนดีขึ้นคือ ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน และประเมินผลงานเขียนด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้สร้างแรงจูงใจ สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ จัดกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจของนักเรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งแนวทางการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self Directed Learning) ซึ่ง แกรี ดี บอริช (Gary D. Borich, 1992: 286) กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ โดยครูทำหน้าที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ได้กำหนดด้วยตนเอง โดยมีหลักสูตรเป็นกรอบจำกัดความเป็นอิสระในการเรียนรู้ และการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ รู้จักให้เหตุผลแก้ปัญหาการเรียนและก่อให้เกิดพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ

สตีเฟน บรูคฟีลด์ (Stephen Brookfield, 1984 : 61) กล่าวถึงความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่บุคคลมีความคิดริเริ่ม วินิจฉัย และวางแผนการเรียนรู้ หรือตั้งใจแสวงหาความรู้โดยกำหนดเป้าหมายการเรียนที่ชัดเจน ควบคุมการเรียนของตนทั้งในด้านเนื้อหาและวิธีการเรียน โดยปรึกษาบุคคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น การกำหนดและใช้หนังสือประกอบการเรียนหรือบทความต่าง ๆ รวมทั้งเลือกวิธีการประเมินผลการเรียนรู้การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จึงเป็นวิธีการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มวางแผนการเรียนรู้ โดยวินิจฉัยความต้องการทางการเรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยครูให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในการเรียน ซึ่งนักเรียนมีอิสระในการดำเนินการด้วยตนเองหรือร่วมมือกับผู้อื่น ตามความต้องการของผู้เรียน และสามารถประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงเป็นแนวทางสำคัญที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงขึ้น โดยเฉพาะให้มีความสามารถด้านการเขียนความเรียง ซึ่งเป็นรูปแบบการเขียนที่มีความสำคัญในชีวิตประจำวัน และพบว่าเป็นทักษะที่มีความยุ่งยากซับซ้อนกว่าทักษะอื่นๆ เนื่องจากจะต้องอาศัยความรู้พื้นฐานจากการอ่าน การค้นคว้า แล้วเรียบเรียงความคิดถ่ายทอดออกมาเป็นเรื่องราว

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงเป็นแนวทางสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ ความสามารถทางการเขียน โดยได้ฝึกปฏิบัติงานตามความสนใจและความถนัด รวมทั้งมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน

นอกจากการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นวิธีการที่นำมาใช้จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนแล้ว วิธีการดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาการศึกษาที่ปรากฏในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (2540 - 2544) ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางและรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติมองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีทักษะให้เหมาะสมกับยุคโลกาภิวัตน์ ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ รู้จักวิธีที่จะแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ระบุใน พระราชบัญญัติการศึกษา 2542 ที่ว่าการจัดการเรียนการสอนจะต้องบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม โดยจะต้องให้ความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องการจัดการ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรบุคคล สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลโดยจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ให้ฝึกปฏิบัติจริง รวมทั้งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้จะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกสภาพทุกเวลา

ถึงแม้ว่าวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองส่วนใหญ่ นำไปใช้ในการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนหรือการศึกษาผู้ใหญ่ แต่การจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นในระบบหรือนอกระบบเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาคือการพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้ด้วยตนเองและ สามารถที่จะแสวงหาความรู้ได้ตลอดชีวิต ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมาปรับใช้ในการสอนทักษะการเขียนความเรียงภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยระหว่างนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับ นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีปกติ เพื่อที่จะศึกษาว่า วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จะสามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนได้ดีกว่าการเรียนโดยวิธีปกติหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการสอนโดยใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอน โดยวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีปกติ

สมมติฐานการวิจัย

จากผลการวิจัยของดอนนา ลีช คลาวด์ (Donna-Leach Cloud, 1992) พบว่าระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสัมพันธ์กันทางบวก และแนวคิดของ จีน โจนส์ (Jean Jones, 1994) ที่ว่า ผู้เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและคำกล่าวของมัลคัม เอส โนวอลล์ (Malcom S. Knowles, 1975: 15) ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่กล่าวไว้ว่า "ผู้ที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะมีแรงจูงใจในการเรียนและเรียนอย่างมีจุดประสงค์ ทำให้สามารถเรียนได้ดีกว่าจดจำสิ่งที่เรียนได้นานกว่า และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้ดีกว่าผู้เรียนที่คอยรับความรู้จากผู้สอนเพียงอย่างเดียว"

ผลการวิจัยของคณาพร คมสัน พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังจากการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยและแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว และจากเกณฑ์การประเมินผลของกระทรวงศึกษาธิการที่ระบุว่า ผลการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับดี ต้องมีคะแนน ร้อยละ 70-79 ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยหลังได้รับการสอนสูงกว่าก่อนสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการเขียนความเรียงภาษาไทยอย่างน้อยร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม
2. นักเรียนที่ได้รับการสอน โดยวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีปกติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 กระทรวงศึกษาธิการ
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย
 - 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การสอน 2 วิธี คือ การสอนโดยใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และการสอนโดยใช้วิธีปกติ
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบควบคุมการเรียนรู้ โดยคิดริเริ่มวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเองหรือได้รับความช่วยเหลือจากผู้สอน ซึ่งผู้เรียนต้องวินิจฉัยความต้องการทางการเรียนที่แท้จริงของตนเองจากแบบประเมินตนเอง กำหนดเป้าหมาย กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดยุทธวิธีการเรียนรู้ที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายทางการเรียน ได้แก่ กำหนดสื่อการเรียน แหล่งความรู้ กิจกรรมที่ปฏิบัติ บุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเกณฑ์การประเมินผลในบรรยากาศที่เป็นอิสระ โดยสามารถเลือกประเมินผลด้วยตนเอง เพื่อน ครู โดยมีแบบบันทึกสัญญาการเรียนเป็นเครื่องควบคุมการเรียนรู้
2. การสอนโดยวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยปรับมาจากรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ คณาพร คมสัน โดยมีจุดประสงค์เพื่อ พัฒนาความสามารถด้านการเขียนความเรียงภาษาไทย ซึ่งดำเนินการตามกระบวนการสอน 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้
 1. ขึ้นก่อนการเรียนเป็นขั้นตอนที่ครู และนักเรียนทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 กำหนดเกณฑ์ในการประเมินผล วางโครงการเรียนระยะยาว และจัดทำแบบบันทึกสัญญาการเรียนรวมทั้งฝึกตรวจแก้ไขงานเขียน
 2. ขั้นตอนการเรียนตามรูปแบบ เป็นขั้นตอนที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในชั่วโมงเรียน โดยใช้เวลา 2 คาบ ต่อเนื่องกัน กิจกรรมการเรียนการสอนประกอบด้วยขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 **ชั้นช่างบรรยากาศการเรียนรู้** คือ ชั้นตอนที่ครูและนักเรียนร่วมกันสร้างบรรยากาศในการเรียนให้ห้องที่จะเรียนรู้โดยทั่วทั้งกาย กระตุ้นให้นักเรียนสนใจที่จะเรียน และให้นักเรียนเลือกรูปแบบการทำงาน และเพื่อนร่วมงานตามความพึงพอใจโดยเลือกทำงานกลุ่ม ทำงานเป็นคู่ หรือทำงานเป็นรายบุคคล

2.2 **ชั้นวินิจฉัยความต้องการทางการเรียน** คือ ชั้นตอนที่วิเคราะห์ความต้องการทางการเรียนจากแบบประเมินตนเองที่ครูจัดทำขึ้น ซึ่งนักเรียนเป็นผู้ระบุปัญหา อุปสรรคทางการเรียน จากนั้นบันทึกข้อมูลในแบบบันทึกสังเกตการเรียนรู้

2.3 **ชั้นกำหนดเป้าหมายทางการเรียน** คือ ชั้นตอนที่นักเรียนกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้จากปัญหา อุปสรรค ข้อบกพร่องที่พบจากแบบประเมินตนเอง

2.4 **ชั้นเลือกประกอบภารกิจและยุทธวิธีที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย** คือชั้นตอนที่ผู้เรียนคิดกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย โดยวางแผนการปฏิบัติตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.4.1 กำหนดกิจกรรมที่ต้องการปฏิบัติในช่วงโมงเรียนและนอกช่วงโมงเรียน

2.4.2 กำหนดวิธีการค้นคว้า

2.4.3 กำหนดแหล่งข้อมูลที่ใช้ค้นคว้า

2.4.4 กำหนดสถานที่ที่ใช้ค้นคว้า

2.4.5 กำหนดเวลาที่ปฏิบัติ

เมื่อนักเรียนวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมแล้วลงมือปฏิบัติโดยครูคอยให้คำแนะนำ และให้ความรู้เสริมตามที่นักเรียนต้องการทราบข้อมูล นักเรียนบันทึกรายละเอียดข้อมูลในแบบบันทึกสังเกตการเรียนรู้

2.5 **ชั้นตอนการประเมินผลการปฏิบัติ** คือ ชั้นตอนที่นักเรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองตามชั้นตอนที่กำหนดไว้และประเมินผลงานเขียนของตนเองโดยตรวจแก้โรงงานเขียน

3. **ชั้นตอนการประเมินผลการเขียนความเรียงภาษาไทย** คือ ชั้นตอนที่ครูประเมินผลความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทย หลังการทดลองสอนตามวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

3. **การสอนโดยวิธีปกติ** หมายถึง วิธีการสอนตามคู่มือครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ประกอบด้วยชั้นตอน 4 ชั้นตอน คือ

3.1 **ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน** คือ ชั้นตอนที่ครูใช้กลวิธีที่หลากหลายเพื่อสร้างความสนใจของนักเรียนให้สนใจบทเรียนและเตรียมพร้อมที่จะเรียน โดยครูใช้วิธีการสนทนา ชักถาม ใช้สื่อที่เป็นภาพ แถบบันทึกเสียง หนังสือพิมพ์ การเล่นเกม เป็นต้น

3.2 **ขั้นตอนการสอบ** คือ ขั้นตอนที่ครูสอนตามเนื้อหาในบทเรียน โดยมีกิจกรรมต่างๆ ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ เช่น การศึกษาจากตำรา เอกสาร ใบความรู้ การจัดกลุ่มอภิปราย และใช้สื่อต่างๆ ประกอบการสอน

3.3 **ขั้นสรุป** คือ ขั้นตอนที่ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาในบทเรียน

3.4 **ขั้นวัดผลและประเมินผล** คือ ขั้นตอนที่นักเรียนทดสอบย่อยโดยเขียนความเรียง

4. **ความสามารถในการเขียนความเรียง** หมายถึง ความสามารถในการเขียนที่มีรูปแบบเป็นร้อยแก้ว โดยมุ่งสื่อความคิดของผู้เขียนเพื่อถ่ายทอดเรื่องราว เหตุการณ์ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน หรือรับรู้ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้า แล้วถ่ายทอดให้ผู้อ่านรับรู้ตามจุดมุ่งหมายของการเขียน โดยสามารถเขียนได้ถูกต้องตามรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย บทนำ เนื้อเรื่อง บทสรุป และครอบคลุมองค์ประกอบในการเขียน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ เนื้อหา การเรียบเรียงความคิด การเลือกใช้ถ้อยคำ การใช้โวหารณ์ กลไกทางภาษา ซึ่งความสามารถในการเขียนความเรียงวัดได้จากคะแนนการเขียนความเรียงจากแบบสอบความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางให้ครูภาษาไทยนำวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไปใช้ในการพัฒนาทักษะการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียน
2. เป็นแนวทางให้ครูภาษาไทย นำวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไปพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนในวิชาภาษาไทย
3. เป็นแนวทางให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต
4. เป็นแนวทางในการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยต่อไป